

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет української філології, іноземних мов та соціальних комунікацій
Кафедра перекладу, прикладної та загальної лінгвістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

« 15 » серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Аудіовізуальний переклад

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія, спеціалізація 035.041 Германські мови і літератури (переклад англійська та німецька мови включно)/ 035 Філологія, спеціалізація 035.10 Прикладна лінгвістика

Освітньо-професійна програма: Філологія (германські мови і літератури (переклад англійська та німецька мови включно))/Філологія (Прикладна лінгвістика (англійська мова) та Германські мови та літератури (переклад англійська мова включно))

Форма навчання: денна

Робоча програма навчальної дисципліни “Аудіовізуальний переклад” розроблена на основі освітньо-професійної програми Філологія (Германські мови і літератури (переклад англійська та німецька мови включно))/ навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня перший (бакалаврський) за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.041 Германські мови та література (переклад включно) та Філологія (Прикладна лінгвістика (англійська мова) та Германські мови та літератури (переклад-англійська мова включно)) за спеціальністю 035 Філологія , спеціалізацією 035.10 Прикладна лінгвістика

Розробники: Бондаренко К.Л., кандидат філологічних наук, доцент

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри

Протокол від « 15 » серпня _____ 2024 року № 1

Завідувач кафедри: доцент, канд. пед. наук Ярова Л.О.

(підпис)

Робоча програма навчальної дисципліни “Аудіовізуальний переклад” для студентів спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови та література (переклад включно) та та спеціалізацією 035.10 Прикладна лінгвістика за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. – ЦДПУ імені В. Винниченка, 2024. – 13 с.

© Бондаренко К.Л., 2024 рік

© ЦДУ імені В. Винниченка, 2024 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів –	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	за вибором	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (назва)	Спеціальність: 035 Філологія, спеціалізація 035.041 германські мови та література (переклад включно) та спеціалізацією 035.10 Прикладна лінгвістика	Рік підготовки	
		3-й	-й
Загальна кількість годин –	Освітня програма: Освітньо-професійна програма Філологія (германські мови та літератури (переклад англійська та німецька мови включно)) та Філологія (прикладна лінгвістика (англійська мова) та Германські мови та літератури (переклад) англійська мова включно))	Семестр	
		5-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Лекції	
		20 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		100 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
Вид контролю:			
залік	Екзамен/ залік		

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомлення студентів з теорією та практикою аудіовізуального перекладу, зокрема субтитрування як одного з видів перекладацької діяльності.

Завдання: ознайомлення з екосистемою аудіовізуального перекладу, ключовими поняттями та складнощами лінгвального та позалінгвального характеру.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності:*

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Розділ 1. Аудіовізуальний переклад як особливий вид лінгвістичних послуг

Тема 1. *Доступність як визначальний фактор стратегії адаптації аудіовізуального продукту.*

Тифлокоментування (аудіодескрипція). Поняття “аудіовізуальний переклад” в теорії перекладу.

Тема 2. *Аудіовізуальний переклад та його різновиди*

Послідовний переклад аудіовізуального продукту. Закадровий переклад аудіовізуального продукту, закадрове назвчування (коментар), дублювання, аматорське дублювання, аудіодескрипція (тифлокоментування, звукоопис)

Тема 3. *Міжмовне та внутрішньомовне субтитрування*

Лінгвістичні особливості субтитрування. Час створення субтитрів. Спосіб відтворення субтитрів. Технічні параметри. Засоби відтворення. Специфіка поширення аудіовізуальних продуктів.

Тема 4. *Екосистема аудіовізуального перекладу*

Клієнти (замовники перекладу аудіовізуального контенту). Доперекладчий етап: підготовка до процесу перекладу (попередній перегляд, розмітка, передача монтажних листів). Виконавці: споттер (кадровик), перекладач, адаптувальник. Монтажні листи та настанови зі стилю: структура, зміст. Шаблони систем субтитрів. Автоматизовані редактори субтитрів.

Тема 5. *Місце аудіовізуального перекладу на ринку лінгвістичних послуг*

Обсяг і перспективи ринку послуг аудіовізуального перекладу. Основні гравці ринку послуг аудіовізуального перекладу: замовники, виконавці. Авторські права та професійні організації. Підвищення кваліфікації перекладачів аудіовізуального контенту.

Розділ 2. Семіотичні особливості субтитрування

Тема 1. *Полісеміотичність та полімодальність художніх фільмів*

Звуко-вербальна складова: кінодіалоги, закадровий переклад, коментарі, пісні. Звуко-невербальна складова: музика, шуми. Візуально-вербальна складова: екранний текст, листи, оголошення, текст газет, заголовки. Візуально-невербальна складова: фотографії, побудова мізансцен, жестикуляція героїв.

Тема 2. *Кінодіалог як особливий текст*

Механізм інтерсеміотичної когезії, що забезпечує зв'язність кінотексту. Мультимодальність в кіно: мова і екранний рух. Рух камери і монтаж. Взаємозв'язок саундтреку та субтитрів: очікування глядачів і реальність. Уразливість як характерна риса субтитрів. Багатомовність кінотексту як перекладацька проблема. Позначення іншомовних слів у тексті субтитрів. Відтворення екранних текстів у субтитрах. Компроміс у передаванні усного мовлення письмовим.

Тема 3. *Просторові і часові характеристики субтитрів*

Просторові характеристики субтитрів: розташування, розмір, формат, кількість знаків та рядків. Часові характеристики: фрейми, синхронізація, таймкоди, зміна кадрів.

Тема 4. *Формальні ознаки субтитрів як особливого типу текстів*

Пунктуаційні знаки. Велика літера в субтитрах. Лапки та дужки. Курсив у субтитрах. Відтворення текстів пісень. Відтворення оригінального екранного тексту. Відтворення аббревіатур. Відтворення чисел та систем вимірювання. Автоматизовані системи перевірки якості субтитрів.

Модуль 2.

Розділ 3. Лінгвальні аспекти субтитрування

Тема 1. Аудіовізуальний переклад як локалізація: лінгвальні особливості

Компресія (стиснення) тексту. Конденсація та перефразування на лексичному рівні. Конденсація та перефразування на синтаксичному рівні. Темо-рематичні перестановки. Випущення. Когезія та когерентність у субтитрах. Сегментація у субтитрах.

Тема 2. Відтворення ідіолектів персонажів в аудіовізуальному перекладі

Соціолінгвістичні особливості: діалекти, соціолекти. Зміни регістрів в аудіовізуальному тексті та відтворення в субтитрах. Табуїрована та знижена лексика. Переклад пісень.

Тема 3. Відтворення культурем

Способи відтворення та адаптації культурем: запозичення, буквальний переклад, калькування, тлумачення, заміна, перестановка, лексична транс креація, компенсація, випущення.

Тема 4. Відтворення гумору

Механізми гумору: протиставлення скриптів, логічний механізм, комічна ситуація, мета, розповідна стратегія, мовні засоби. Універсальні жарти. Національно-специфічні жарти. Ідеологія, маніпулювання та (само)цензура перекладачів.

Розділ 4. Технології аудіовізуального перекладу

Тема 1. Технології субтитрування

Машинний переклад та пам'ять перекладів. Хмарні технології створення субтитрів.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	СРС		л	п	лаб.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Розділ 1 Аудіовізуальний переклад як особливий вид лінгвістичних послуг												
Тема 1. Доступність як визначальний фактор стратегії адаптації аудіовізуального продукту	3	1	2									
Тема 2. Аудіовізуальний переклад та його різновиди	3	1	2									
Тема 3. Міжмовне та внутрішньомовне субтитрування	3	1	2									
Тема 4. Екосистема аудіовізуального перекладу	3	1	2									
Тема 5. Місце аудіовізуального перекладу на ринку лінгвістичних послуг	3	1	2									
Разом за Розділом 1	15	5	10									
Розділ 2 Семіотичні особливості субтитрування												
Тема 1. Полісеміотичність та полімодальність художніх фільмів	4	2	2									
Тема 2. Кінодіалог як	4	2	2									

<i>особливий текст</i>													
Тема 3. Просторові і часові характеристики субтитрів	4	2	2										
Тема 4. Формальні ознаки субтитрів як особливого типу текстів	4	2	2										
Разом за Розділом 2	16	8	8										
Модуль 2.													
Розділ 3. Лінгвальні аспекти субтитрування													
Тема 1. Аудіовізуальний переклад як локалізація: лінгвальні особливості	50	2	2			40							
Тема 2. Відтворення ідіолектів персонажів в аудіовізуальному перекладі	27	1	2			20							
Тема 3. Відтворення культурем	27	1	2			20							
Тема 4. Відтворення гумору	27	1	2			20							
Разом за Розділом 3	116	8	8			100							
Розділ 4. Технології аудіовізуального перекладу													
Тема 1. Технології субтитрування	3	1	2										
Разом за Розділом 4	3	1	2										
Усього годин	150	20	30			100							

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Доступність як визначальний фактор стратегії адаптації аудіовізуального продукту.</i> Поняття “аудіовізуальний переклад” в теорії перекладу.	1
2	<i>Аудіовізуальний переклад та його різновиди</i> Послідовний переклад аудіовізуального продукту. Закадровий переклад аудіовізуального продукту, закадрове назвчування (коментар), дублювання, аматорське дублювання, аудіодескрипція (тифлокоментування, звукоопис)	1
3	<i>Міжмовне та внутрішньомовне субтитрування</i> Лінгвістичні особливості субтитрування. Час створення субтитрів. Спосіб відтворення субтитрів. Технічні параметри. Засоби відтворення. Специфіка поширення аудіовізуальних продуктів.	1
4	<i>Екосистема аудіовізуального перекладу</i> Клієнти (замовники перекладу аудіовізуального контенту). Доперекладчий етап: підготовка до процесу перекладу (попередній перегляд, розмітка, передача монтажних листів). Виконавці: споттер (кадровик), перекладач, адаптувальник. Монтажні листи та настанови зі	1

	стилю: структура, зміст. Шаблони систем субтитрів. Автоматизовані редактори субтитрів.	
5	<i>Місце аудіовізуального перекладу на ринку лінгвістичних послуг</i> Обсяг і перспективи ринку послуг аудіовізуального перекладу. Основні гравці ринку послуг аудіовізуального перекладу: замовники, виконавці. Авторські права та професійні організації. Підвищення кваліфікації перекладачів аудіовізуального контенту.	1
6	<i>Полісеміотичність та полімодальність художніх фільмів</i> Звуко-вербальна складова: кінодіалоги, закадровий переклад, коментарі, пісні. Звуко-невербальна складова: музика, шуми. Візуально-вербальна складова: екранний текст, листи, оголошення, текст газет, заголовки. Візуально-невербальна складова: фотографії, побудова мізансцен, жестикуляція героїв.	2
7	<i>Кінодіалог як особливий текст</i> Механізм інтерсеміотичної когезії, що забезпечує зв'язність кінотексту. Мультимодальність в кіно: мова і екранний рух. Рух камери і монтаж. Взаємозв'язок саундтреку та субтитрів: очікування глядачів і реальність. Уразливість як характерна риса субтитрів. Багатомовність кінотексту як перекладацька проблема. Позначення іншомовних слів у тексті субтитрів. Відтворення екранних текстів у субтитрах. Компроміс у передаванні усного мовлення письмовим.	2
8	<i>Просторові і часові характеристики субтитрів</i> Просторові характеристики субтитрів: розташування, розмір, формат, кількість знаків та рядків. Часові характеристики: фрейми, синхронізація, таймкоди, зміна кадрів.	2
9	<i>Формальні ознаки субтитрів як особливого типу текстів</i> Пунктуаційні знаки. Велика літера в субтитрах. Лапки та дужки. Курсив у субтитрах. Відтворення текстів пісень. Відтворення оригінального екранного тексту. Відтворення абревіатур. Відтворення чисел та систем вимірювання. Автоматизовані системи перевірки якості субтитрів.	2
10	<i>Аудіовізуальний переклад як локалізація: лінгвальні особливості</i> Компресія (стиснення) тексту. Конденсація та перефразування на лексичному рівні. Конденсація та перефразування на синтаксичному рівні. Темо-рематичні перестановки. Випущення. Когезія та когерентність у субтитрах. Сегментація у субтитрах.	2
11	<i>Відтворення ідіолектів персонажів в аудіовізуальному перекладі</i> Соціолінгвістичні особливості: діалекти, соціолекти. Зміни регістрів в аудіовізуальному тексті та відтворення в субтитрах. Табуїрована та знижена лексика. Переклад пісень.	1
12	<i>Відтворення культурем</i> Способи відтворення та адаптації культурем: запозичення, буквальний переклад, калькування, тлумачення, заміна, перестановка, лексична транскреція, компенсація, випущення.	1
13	<i>Відтворення гумору</i> Механізми гумору: протиставлення скриптів, логічний механізм, комічна ситуація, мета, розповідна стратегія, мовні засоби. Універсальні жарти. Національно-специфічні жарти. Ідеологія, маніпулювання та (само)цензура перекладачів.	1
14	<i>Технології субтитрування</i>	1

	Машинний переклад та пам'ять перекладів. Хмарні технології створення субтитрів.	
		Разом 30

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Доступність як визначальний фактор стратегії адаптації аудіовізуального продукту. Аудіовізуальний переклад та його різновиди. Міжмовне та внутрішньомовне субтитрування.</i>	2
2	<i>Екосистема аудіовізуального перекладу. Місце аудіовізуального перекладу на ринку лінгвістичних послуг</i>	2
3	<i>Полісеміотичність та полімодальність художніх фільмів</i>	2
4	<i>Кінодіалог як особливий текст</i>	2
5	<i>Просторові і часові характеристики субтитрів</i>	2
6	<i>Формальні ознаки субтитрів як особливого типу текстів</i>	2
7	<i>Аудіовізуальний переклад як локалізація: лінгвальні особливості</i>	2
8	<i>Відтворення ідіолектів персонажів в аудіовізуальному перекладі</i>	4
9	<i>Відтворення культурем</i>	2
10	<i>Відтворення гумору</i>	4
11	<i>Технології субтитрування</i>	2
12	<i>Власний аудіовізуальний проєкт</i>	4
		Разом 30

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Аудіовізуальний переклад як особливий вид лінгвістичних послуг</i>	40
2	<i>Лінгвальні аспекти субтитрування</i>	60
		Разом 100

Методи навчання

Під час вивчення дисципліни “Аудіовізуальний переклад” передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проєктний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проєктно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

- 1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
 - наочні (презентація, демонстрування);
 - практичні методи (вправи; практичні завдання).

2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти. Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання є:

- наскрізні проєкти;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацювати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.*

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Критерії оцінювання поточної роботи студентів (0–5 балів)

5 – Завдання виконано з повною відповідністю технічним параметрам (синхронізація, формат, таймкоди); висока лінгвістична якість, відсутність помилок. Високий рівень активності на заняттях, демонстрація ґрунтовних знань, регулярна участь у дискусіях.

4 – Загалом правильне виконання з незначними недоліками у синхронізації чи лексичних помилках. Активність на заняттях із незначними недоліками у відповідях або рідкісними пропусками.

3 – Часткове виконання технічних і лінгвістичних вимог, помітні технічні чи мовні помилки. Задовільний рівень активності, періодична участь у заняттях.

2 – Низький рівень відповідності технічним і лінгвістичним вимогам, значні помилки у форматуванні або перекладі. Низька активність, нерегулярна участь у заняттях.

1 – Мінімальне виконання завдання, велика кількість помилок. Пасивна робота на заняттях, відсутність підготовки до тем.

0 – Завдання не виконане або повністю невідповідне вимогам. Відсутність участі в навчальному процесі.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Критерії оцінювання фінального проєкту (0-20 балів)

Відповідність технічним вимогам до субтитрів (0–5 балів):

5 – Повна відповідність технічним вимогам (синхронізація, таймкоди, розташування, розмір і формат субтитрів). Жодних технічних помилок.

4 – Загальна відповідність вимогам із незначними технічними помилками.

3 – Часткове дотримання технічних вимог, наявність помітних помилок у синхронізації або форматуванні.

2 – Низький рівень відповідності вимогам, значні технічні недоліки.

1 – Майже повна невідповідність технічним вимогам.

0 – Відсутність технічного оформлення або неприйнятна якість.

2. Лінгвістична якість перекладу (0–5 балів):

5 – лінгвістична точність, правильна адаптація діалогів, жодних лексичних або синтаксичних помилок.

4 – незначні лексичні чи синтаксичні вади.

3 – наявність декількох лексичних чи синтаксичних помилок.

2 – помітні помилки, неприродне звучання фраз.

1 – суттєві мовні помилки, відсутність адаптації контексту.

0 – Відсутність перекладу або грубі лінгвістичні помилки.

3. Відповідність жанровим і стилістичним особливостям (0–5 балів):

5 – Повне збереження стилістичних та жанрових особливостей тексту (гумор, культурні реалії, діалекти, реєстри мови).

4 – Загальна відповідність з мінімальними втратами стилістики або жанрових характеристик.

3 – Часткове збереження стилістики, помітні недоліки в передачі культурем або гумору.

2 – Низький рівень відповідності, стилістична невідповідність тексту.

1 – Значна втрата жанрових характеристик та стилістики.

0 – Відсутність спроби збереження стилістики або жанрової належності.

5. Якість презентації та захисту проєкту (0–5 балів):

5 – Проєкт презентовано творчо, із логічною структурою, аргументованим вибором рішень та високою якістю презентації.

4 – Якісна презентація з незначними прогалинами в обґрунтуванні або структурі.

3 – Задовільна презентація з помітними недоліками у структурі чи аргументації.

2 – Низька якість презентації, недостатнє пояснення рішень.

1 – Відсутність логічної структури та обґрунтування.

0 – Проєкт не презентовано або відсутня якісна демонстрація.

Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Поняття “аудіовізуальний переклад” в теорії перекладу.

2. Послідовний переклад аудіовізуального продукту. Закадровий переклад аудіовізуального продукту, закадрове назвчування (коментар), дублювання, аматорське дублювання, аудіодескрипція (тифлокоментування, звукоопис)

3. Лінгвістичні особливості субтитрування. Час створення субтитрів. Спосіб відтворення субтитрів. Технічні параметри. Засоби відтворення. Специфіка поширення аудіовізуальних продуктів.

4. Клієнти (замовники перекладу аудіовізуального контенту). Доперекладчий етап: підготовка до процесу перекладу (попередній перегляд, розмітка, передача монтажних листів). Виконавці: споттер (кадровик), перекладач, адаптувальник. Монтажні листи та настанови зі стилю: структура, зміст. Шаблони систем субтитрів. Автоматизовані редактори субтитрів.

5. Обсяг і перспективи ринку послуг аудіовізуального перекладу. Основні гравці ринку послуг аудіовізуального перекладу: замовники, виконавці. Авторські права та професійні організації. Підвищення кваліфікації перекладачів аудіовізуального контенту.

6. Звуко-вербальна складова: кінодіалоги, закадровий переклад, коментарі, пісні. Звуко-невербальна складова: музика, шуми. Візуально-вербальна складова: екранний текст, листи, оголошення, текст газет, заголовки. Візуально-невербальна складова: фотографії, побудова мізансцен, жестикуляція героїв.

7. Механізм інтерсеміотичної когезії, що забезпечує зв'язність кінотексту. Мультимодальність в кіно: мова і екранний рух. Рух камери і монтаж. Взаємозв'язок саундтреку та субтитрів: очікування глядачів і реальність. Уразливість як характерна риса субтитрів. Багатомовність кінотексту як перекладацька проблема. Позначення інішомовних слів у тексті субтитрів. Відтворення екранних текстів у субтитрах. Компроміс у передаванні усного мовлення письмовим.

8. Просторові характеристики субтитрів: розташування, розмір, формат, кількість знаків та рядків. Часові характеристики: фрейми, синхронізація, таймкоди, зміна кадрів.

9. Пунктуаційні знаки. Велика літера в субтитрах. Лапки та дужки. Курсив у субтитрах. Відтворення текстів пісень. Відтворення оригінального екранного тексту. Відтворення

абревіатур. Відтворення чисел та систем вимірювання. Автоматизовані системи перевірки якості субтитрів.

10. Компресія (стиснення) тексту. Конденсація та перефразування на лексичному рівні. Конденсація та перефразування на синтаксичному рівні. Темо-рематичні перестановки. Випущення. Когезія та когерентність у субтитрах. Сегментація у субтитрах.

11. Соціолінгвістичні особливості: діалекти, соціолекти. Зміни реєстрів в аудіовізуальному тексті та відтворення в субтитрах. Табуїрована та знижена лексика. Переклад пісень.

12. Способи відтворення та адаптації культурем: запозичення, буквальний переклад, калькування, тлумачення, заміна, перестановка, лексична транскреція, компенсація, випущення.

13. Механізми гумору: протиставлення скриптів, логічний механізм, комічна ситуація, мета, розповідна стратегія, мовні засоби. Універсальні жарти. Національно-специфічні жарти. Ідеологія, маніпулювання та (само)цензура перекладачів.

14. Машинний переклад та пам'ять перекладів. Хмарні технології створення субтитрів.

Схема нарахування балів, які отримують студенти

Розділ 1					Розділ 2					Самостійна робота	Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5		
5	5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100

T1, T2 ... T7 – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Рекомендована література

Основна

1. Cintas J. D., Remael A. Audiovisual translation: subtitling. – Routledge, 2014.
2. Cintas J. D., Anderman G. (ed.). Audiovisual translation: Language transfer on screen. – Springer, 2008.
3. Chaume, Frederic. "Film studies and translation studies: Two disciplines at stake in audiovisual translation." Meta: journal des traducteurs/Meta: Translators' Journal 49.1 (2004): 12-24.
4. Лукьянова Т. Г. Основи англо-українського кіноперекладу. – 2012.

Допоміжна

1. Лукьянова Т.Г. Теоретичні аспекти кіноперекладу з англійської на українську мову / Т.Г. Лукьянова // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – 2011. – № 973. Сер. Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. – Вип. 68. – С. 183–187.
2. Лукьянова Т. Г. Трансадаптація англійськомовних та україномовних аудіовізуальних текстів для осіб з вадами зору та слуху // Вісник Харківського національного університету імені

- ВН Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. – 2017. – №. 85. – С. 47–51-47–51.
3. Лук'янова Т. Г. Мультиmodalьне конструювання емоцій: інтерсеміотичний переклад (на матеріалі англійської та української мов) //Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Германістика та міжкультурна комунікація». – 2020. – №. 2. – С. 122-128.
 4. Лук'янова Т. Г., Матійко К. В. Переклад комічного в кінофільмах Веса Андерсона (на матеріалі англійської та української мов) //Вісник ХНУ імені ВН Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. – 2020. – №. 91.
 5. Díaz-Cintas J., Muñoz Sánchez P. Fansubs: Audiovisual translation in an amateur environment //Jostrans: The Journal of Specialised Translation. – 2006. – Т. 6. – С. 37-52.
 6. Díaz Cintas J. Clearing the smoke to see the screen: Ideological manipulation in audiovisual translation //Meta: journal des traducteurs/Meta: Translators' Journal. – 2012. – Т. 57. – №. 2. – С. 279-293.
 7. Cintas, Jorge Díaz. "In search of a theoretical framework for the study of audiovisual translation." Benjamins Translation Library 56 (2004): 21-34.
 8. Baños Piñero R., Chaume F. Prefabricated orality: A challenge in audiovisual translation. – 2009.
 9. Varela, Frederic Chaume. "Translating non-verbal information in dubbing." Nonverbal Communication and Translation: New Perspectives and Challenges in Literature, Interpretation and the Media 17 (1997): 315.
 10. Бондаренко, К. Л. "МОВНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ЕФЕКТУ КОМІЧНОГО В ТЕКСТАХ АНІМАЦІЙНИХ ТВОРІВ." (2009).
 11. Bondarenko, Kateryna, and Oleksandr Bondarenko. "Translating English slang into Ukrainian: A study of Pulp Fiction and Once Upon a Time in... Hollywood." SHS Web of Conferences. Vol. 105. EDP Sciences, 2021.
 12. Bondarenko, K., Sharovalova, O., & Balan, S. (2021). Радянізми в серіалі "Chernobyl": перекладацький та лінгвокультурний аспекти Research Bulletin. Series: Philological Sciences, (193), 117-122.
 13. Бондаренко К.Л. Лексичні особливості перекладу анімаційної стрічки "RATATOUILLE" іспанською та українською мовами Наукові записки. Серія Філологічні науки Випуск 175, 690-694 (у співавторстві з Балуба О., Маляр Д.)
 14. Детабуизация в словарях и переводе. Badania nad Językiem i Kulturą, t. IV, Poznań 2018 (Глава 2 Сленг как детабуизация: лингвокультурный и лексикографический аспекты (с. 35-60); Табу и детабуизация в современной детской мультипликации – лингвистический и переводческий аспекты (81-91); Заключение (97-99).
 15. Bondarenko, Kateryna Slang in animated cartoons: Translation peculiarities Linguistics Beyond And Within Випуск 5 (2019), 17-28 ISSN 2450-5188

Методичне забезпечення

Рекомендації до виконання практичних завдань

Рекомендації до виконання самостійної роботи

Інформаційні ресурси

1. ABC of audiovisual translation at Translation Summer School (with professor Jorge Díaz-Cintas) <https://www.youtube.com/watch?v=OdtjTYq0GvU>
2. Переклад фільмів. Голлівудські штучки (з О.Колесниковим) <https://www.youtube.com/watch?v=XMIkeGxDvMs&t=14s>
3. Практичні настанови з аудіовізуального перекладу (з О.Негребецьким) https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=317190243366819

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про

видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну добросовісність в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).